

8(C125)

522

473

ВАЛЕРИЙ
ЧКАЛОВ

МИЖАН ЛЕБЪЫЛӨМЛӨН ИСТОРИЈА

КОМИ ГИЗ СЫКТЫВКАР 1938

СССР ДХХ
г. 900
1941

47

ВАЛЕРІЙ ЧКАЛОВ

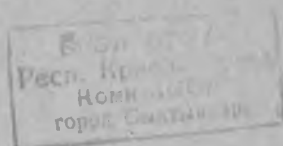
Сѣветскѣй Союзса Герој

МІАН ЛЕБЪЫЛӨМЛӨН ІСТОРІА

N

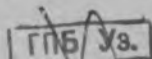

4955

КОМИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ИЗДАТЕЛЬСТВО

СЫКТЫВКАР 1938

В. ЧКАЛОВ

ИСТОРИЯ НАШЕГО ПОЛЕТА

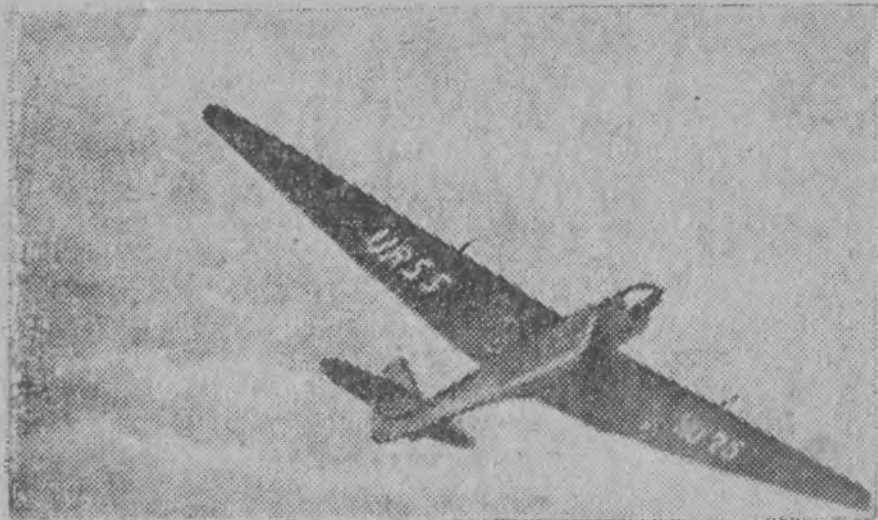
На коми языке

ДЛЯ МЛАДШЕГО ВОЗРАСТА

Редактор П. Доронин, Техред О. Размыслова. Перевод П. Симакова. Издание № 48. Уполномоченный Главлита № 1732. Типографский № 834. Тираж 2000 экз. Формат 62 X 94; 1/16. Печатных листов 1. Авторских листов 0,5. Слано в производство 7/IV-38 года.

Подписано к печати 26/IV-38 года.

Типография УМП, г.р. Сыктывкар,
Коми АССР. Дом печати.

Пуксывтөг ылә лебөм организуйтөм жылыс мөвпыс чужли-нин менам важөн, уна во сајын. Неөтчыдыс тајә војаснас ме пуксывли трассалыс вариантјас лөсөдөм ылө.

Олөмө пөртны ылө лебөмтө сөмын позө вөлі ташөм условіеөн, мыј мјан авіопробышленност да мјан конструкторјас лөсөдасны аслыс сікас тіпа ылө лебалан самолотјас. Ташөм самолотөн лоі „АНТ—25“. Сылөн медвоzza лебалан опытыс-нин петкөдліс, мыј ылө лебзыны тајә сікас машінајасыс буржыкөс өнөз лебалан заграницаса машінајас дорыс. Тајә надејаыс менам јонміс Сөвет Сојузса герој М. М. Громовөн вөчөм блестащіцөј рејс бөрын, кодөс сіјө вөчіс Філінкөд да Спірінкөд.

Мі кујімөн—Байдуков, Белаков да ме—уна төлысјасөн ізучајтім тајә гөрд бордја міча самолотсө. Правітелствосаң разрешеніјеыс көт і ез-на вөв лебөм ылө, мі, вескыда-кө шуны, пөшті вөлім-нин тырвыјө дасөс. Мі сещөм надеја кутім тајә машіна ылас, мыј решітчім корны правітелстволыс, медем разрешітісны мјанлы лебзыны Војвыв полуслаң.

Тажö вöли јун заводитчигөн 1936-öd воö. ВКП(б) Центральнöј Комитетын вöли мунö öчереднöј заседаније. Мi виччысiм перерыв лоом да матыстчим Серго Орджоникидзе дiнö, казтыштим сылы асланым лебöм выlö разрешеније жылыс. Орджоникидзе јорт вöли тöдса мiјан ужјасөн, но сiјö требуйтис, медем кыз позö буржыка прöверитны екипаж да самолет даслун жылыс. Кор мi вылыс шыасим сы дiнö да корим тöдмöдны мiјан проектлыс судбасö. Серго серöктыштöмөн шуис:

— Оз пукавсы тiјанлы... А машинатö тi бура прöверитинны? Но, ладнö. Ме тiјанöс сорнитны нуöдла Сталин јорткöд. Мыј сiјö шуас...

Нарком мунис, медем сорнитны Сталин јорткöд. Волнујтчöмөн мi виччысiм сылыс бөр локтöмсö. Комнатаö пырис Сталин јорт. Чолöмалис мiјанöс, кiasöмөн здоровајтчис да јуалис:

— Мыјын делöйс? Мыј тiјанлы колö, Чкалов јорт?

— Корам тiјанлыс разрешеније, Иосиф Виссарионович, вöчны лебöм Вöјвыв полусö.

Сiјö каднас мiјан чукөрö локтисны Молотов, Ворошилов да Каганович, кодјасöс Орджоникидзе јорт јуöртис-жö мiјан проект жылыс.

Недыр кежлö лолi чöв. Нарöдјас вождкöд паныдасöмыс смутитчыштöмөн мi виччысiм сысан вочакыв. Разрешитас-ö оз Сталин јорт лебны полус выlö? дöверитас-ö сiјö мiјанлы тајö кывкутана да почотнöј ужсö? А друг öткажитас?..

Но регыд мiјан став полöмыс вошi.

Нумјалöмөн Сталин јорт мiјанлы вöзјис лебöм выlö ташöм маршрут: Москва—Камчатка вывса Петропавловск.

Тажö трасса јывсыд мi нöтчыд ег i мöвпыштлиöј. Сталин јортөн вöзјöмыс вöли не сöмын виччыстöмөн, но i зев заманчивöјөн. Тујыс Москвасан Камчатка вывса Петропавловскöз сувтöдис мiјан вöзö вел уна вылтор. Колö вöли лебзыны уна сурс километрјас вомөн, кыт ез-на лебавлы нi öтi пилот. Колö вöли пискöдны ыжыд трасса, кодi ег-

Сталин жөн еорнiтi Валерi Чкаловкiд аеродром вилн

кө жітас страналыс сөлөмсө—Москва—ылыс асыввывса
граніцајаскөд. Мі пыр-жө примітім Сталінскөј маршрут.

Лунјасын і војјасын мі ужалім аеродром вылын. Прө-
верајтім машиналыс сложнөј оборудованіе, изучајтім леб-
зан трасса, лөсөсім аваріјнөј продоволственнөј запас.
Уж вөлі вывті уна. І быд лун мі чувствујтім, кушөм
внимательнөја следітө міјан лөсөдчөм бөрсә Сталін јорт.

Кор вөлі ештөдөма лөсөдчөмлөн основнөј ужјасыс да
колі сөмын урчитны лебзөм вылө лун, „АНТ—25“-лыс
екіпажөс—Байдуковөс, Белаковөс да менө—корісны Крем-
лө. Тан мијан лсі мөдыс азысөм Сталін јорткөд. Каби-
нетас Сталін јорт кынчі вөліны Молотов, Орджонікідзе,
Жевов да М. Кагановіч јортјас.

Мі пырім кабинетас да здоровајтчим сені пукалысјас-
көд. Сталін јорт шуіс:

— докладывајт, Чкалов јорт.

Мі өшөдім карта, і ме понді подробнөја віставлыны
лебзөм план јылыс. Карта вылө вөлі пасјөма ын лебзан
трассасө.

Міјанлыс проєкт вөлі ошкөма. Кор сорні помасіс, мі-
јанкөд прөшцајтчігөн Сталін јорт шмонітөмөн јуаліс,
сөлөм вылө індөмөн:

— Но, вісталөј вескыда, кыз тіјан сен, ставыс-ө лучкі,
абу-ө сен тіјан кушөмкө сомневајтчөм?

— Абу, Сталін јорт. Мі спокојнөјөс, мі даөс старт
кежлө.

Сек пөса да дружескөја Сталін јорт топөдліс міјан-
лыс кіјас да шуіс:

— Но, ладнө. Мед лоас тіјан ног.

Лебзөм вылө путовка вөлі сетөма.

II

Народјас вождыс заданіе вөлі пөртөма олөмө. Ста-
лінскөј маршрут серті лебөм помалөм бөрын, мі вөлі лок-
там бөр Москваө. Міјан радејтана „АНТ—25“ леччіс
Москва бердса өті аеродром вылө. Сталін јорт встрети-
тіс міјанөс аеродром вылын. Сіјө ставнымөс кутліс да

окаліс, лучкі жуасіс лебан условіјас јылыс да ошкіс. Мі ег аззө кывјас, медем сетны тајө великөј мортыслы ассыным радејтөм да преданност. Мі вөлім дагөс вылыс кыпөдчыны сынөдө, медем вылыс вөчны ассыным лебөм, медем лебны нөшта ылөжык, медем шедөдны асланым страналы нөшта өті выл рекорд.

Тајө чувстоуыс јылыс ме висталі Сталін јортлы да правітелствоса шленјаслы Кремлын, көні вөлі організуј-төма мјанлы пріјом. Ыжыд Кремловскөј дворецө чу-көртчисны партіјалөн да правітелстволөн руководітелјас, лотчікјас, конструкторјас да інженерјас, сөкыд промыш-ленностын да Краснөј Арміјаын ужалысјас.

— Тајө ыжыд наградаыс пыдді- шуі ме сек Сталін јорт дінө шыасөмөн.—тајө встречалы вочакыв пыдді ле-зөј мјанөс, Сталін јорт, мөдыс лебзывны тајө маршрут кузаыс.

III

Мі шојчам вөлі курорт вылын. Пріміталім ваннајас, кунајтчім, соревнујтчім тенніснөј кортјас вылын, венчы-лім біліардөн ворсөм јылыс. Белаков велөдліс француз-скөј кыв... Шојччім кујімөн—ме, Байдуков да Белаков. Мјанкөд щөщ вөліны гөтырјасным да челад.

Асылын кылім телефонөн звөнітөм. Корөны вөлі ме-нө. Телефон пыр кымынкө кыв кылөм бөрын ме понді зев јона волнујтчыны. Сталін јорт корө мјанөс ставны-мөс гөтырјаскөд 16 часын ас ордас гөстітны.

Кымынкө мінут мі пукалім чөв. Мі брітчім, пастасім да, комнатаын пукалөмөн, терпеннө воштөмөн, пыр ві-зөдлывлім часі вылө. Кор воіс кад мунны Сталін јорт дінө, мі бара пондім волнујтчыны. Кыз быттө нарошнө, менам ез кут артмыны крахмалітөм воротнік кышалөм. Ме вылө пондісны горзыны, термөдлыны. Ковміс еновт-ны воротніктө да паставны шөвк косоворотка і терма-сөмөн суөдны јортјасөс.

Сталін јорт оліс дача вылын, кодөс кыщалөма вөлі фруктовој садјөн. Сіјө мјанөс паныдаліс параднөј кілчө

вылас. Сені жö сулаліс і Жданов јорт. Міжанöс ставны-
мöс первој бура візöдіс (шанмим-ö мі курорт вылын),
сесса Сталін јорт нуöдіс міжанöс ставнымöс садјö. Уна
інтереснöј торјасөн төдмасім мі сіјö луннас. Сталін јорт
вöлөм сад вöдігöмад зев уна төдö, сіјö радејтіс фруктö-
вöј пујас, радејтліс на јылыс сорнітны. Садјас вöліны
уна лімон кустјас, кыліс евкалиптлөн дук. Тані первојыс-
на ме кылі Сталін јортсаң евкалипт бур качествојас јы-
лыс. Вöлөмкö, номјас зев оз радејтны тајö пуыслыс дук-
сö. І амеріканецјас Панамскöј канал вöчігөн, медем јöзöс
вічны маларіјаөн вісмöмыс, нура местајасö садітлывлöмаöс
евкалипт пујас. Сталін јорт јона пöса кутчысіс сорнітны,
мыј странаеса уна местајасын колö садітны евкалипт пу-
јас, көнјасын сöкыд тышкасны номјаскöд.

Садсö петкөдлөм бöрын, Сталін јорт нуöдіс міжанöс
комнатаö. Сорніыс тані лоі нöшта-на унжык. Зев ыжыд
вниманіеөн мі кывзім народјас вождыс быд кыв. Ста-
лін јорт возмушшайтчöмөн вісталіс сы јылыс, мыј еша-на
міжан ужалöны електричествоөн самолетјас шонтан проб-
лема вылын, індіс сен, мыј сыыс мыжаöс сіз жö і лотнöј
состав, кодјас омöла следігöны асланыс зонвізалун бөр-
са. Сорніö воім і парашутјас јылыс, і Сталін јорт вöчіс
зев вескыд індöд. Сіјö шуіс, мыј быд лотчікы колö
пöлзүйтчыны аваріјајас дырјі парашутөн. Мыј мортыдлөн
олöмыс машина дорыс донажык.

долыда да кыныда прöјдітіс öбед. Гөстјас вöліны ез
ешаөн. Сталін јорт следітіс міжан бөрса, гөстітöдіс да
шөктіс чувствүјтны аснымöс, кыз гортын.

І сіјö луннас міжанлы усе ыжыд шуд кывзыны Сталін
јортлыс вісталөм паркöј подполје кадса олөм јылыс.
Лов шыјас тебöмөн, мі кывзім, кызі сіјö віставліс Јенісеј
вылын лоөмтор јылыс: Сталін јорт вöлі сен ссылкаын да
өтчыд төлын вöјлöма рыö. Кор сіјö петöма васыс, став
паскöмыс сылөн јізöма. Нывбабајас, кодјас вöлөм мунö-
ны сеті карнанјасөн да ведрaaöс, повзöмаöс ваыс петөм
јізөм мортыс да пышöмаöс.

Öбед бöрын заводітім патөфон, сылім, јөктім. Сталін
јорт бөрјіс пластінкајас, сыліс міжан бөрса. Кор гөстјас

Чкалов јорт гётырыскöд, Олга Еразмовнакöд, да пýкöд,
Гор'кöд.

разодчалісны нін, да ме воді шојччыштны, сіјо вајіс еш-
кын да мено зев бура шебраліс.

IV

Мі бара Москваынös. Бара пукалам картајас дінын
да сорнітам војо лебзём трасса јылыс. Војыв полусö
лебзём јылыс мөвп ез-на петав міјан јурыс, волнујтис
міјанös. Но öні мі шуім вöзјыны нöшта сöкыджык варі-
ант: Моска - Војыв полус—Војыв Амеріка. Гіжім шы-
öдчөм. Паріжса авізціоннöј выставка вылыс воөм бöрын
терпігны вермытöг пондім віччысны вочакыв.

Сіјо лунсаңыс ме пöшті зон лунјасөн пукалі гортын,
віччысі Кремлсаң звонок. Бöрјавылыс шуі ветлыны кыј-
сыны кар сајö, бöр воөм бöрын вісталісны, мыј бураш
сіјо луннас меным звөнїтлöмаös.

— Но, öні ме гортис некытчö-нін ог мун.

А вылыс звонок ез вöv. Мі пондім нервнїчajtны, вол-
нујтчыны. Лыблісны вензөмјас—ошкасны амі оз ошкыны
міјанлыс проектнымös. Колісны лунјас... Медбöрын пук-
тис пом тајö гажтөм віччысöмыслы пыр спокојнöј да
уравновешеннöј Белаков.

— Ті кыз кужанныд, јортјас,—шуіс сіјö,—а ме бост-
ча уж бердö.

Тајö вöлі зев мудрöј решенїе. Лебалөмјасö да аслас
радејтана штурманскöј уж бердö кутчысөмөн, Белаков
dyrdic волнујтчыны. Сіјö прїмерö бостчїс Байдуков, сіјö
пондіс іспытајтны самолет. Бостчї текушщöј ужö і ме,
выл машинајас вылын вöчалї пробнöј лебзылөмјас.

Отчыд решїтчі ме ачым звөнїтны Кремлö. Меным
шуісны віччысыштны кымынкö лун. Медбöрын, јанвар
шöрын, кылі куза віччысан звөнок. Міјанлы јуöртїсны,
мыј лебзыны лöсöдчөм планнымös міјанлыс вынсöдöма.
Мыјтта вöлі міјан радлöмыс! Мі пыр-жö мунім ЦАГІ-ö,
көнї пондіс ужыс пуны. Мунїс самолетös да оборудо-
ванїе прöверајтөм. І дpyг јуöр: вынсöдöмаös, вөлөмкö,
не міјанлыс лебзём, а Водонјановлыс лебзём Војыв по-
лусö. Первојја кадас мі ег гөгөрвоö сталінскöј решенї-
јелыс мудростсö,—первој разрешїтны Водонјановлы Вој-

ыв полусö лебзöм, а сесса мiанлы. А сiжö вöлöм медса
вескыд рещенiе—полус вылö лезöм зiмовшшiкяслөн
группаыс вермiс секи мiанлы отсавны поводда жылыс
сводкаясөн.

Но мыj вöчны—лебзöм вылö разрещенiе абу, а лö-
сöдчан ужас заводiтöма? Еновтчыны заводiтöм ужжасы-
аи абу? Шуим—не еновтчыны, а ужавны гусөн. Таjö вöли
кызи мiан асланым jöz квалифицируйтiсны, „контробанда“.
Мартын самолет вöли даc. Таjö-жö тöлыс помас Рудолф,
дi вылö лебзiс поларнöj экспедиция. Некод jортжас пiыс
ез тöд мiан „контробанднöj“ уж жылыс. Журналистжас
ез-жö тöдлыны сы жылыс. Кор мiанöс жмитiсны жуасöм-
жасөн, мi вочавiзлим:

— да мыj-тi, jортжас, мi некушöм лебзöм кежлö ог лö-
сöдчöj. Прöста нуöдам машиналы колана ремонт.

Чард биөн кышовтiс став мiр пастаыс жуөр Воjвыв
полус вылö сöветскöj десантлөн зев бур посадка вöчöм
жылыс. Ме дыр крепитчи, медбöрын ег тернит да звөнитi
Молотов jортлы. Ме корi сылыс жуöргны, кушöм мöви
Сталин jортлөн Воjвыв Америкаö лебзöм жылыс мiан вöз-
jöм план сертi.

— А кыз тiян материалнöj част куза?—недыр чöв
олыштöм бöрын жуалис Молотов jорт.

— Ставыс гöтов.

— Кыз ставыс гöтов? Разрещенiеыс-öд ез вöв.

— А мi на-всакij случаj...

Молотов jорт серöктiс да шуic:

— Ладнö, Чкалов jорт. Таjö лунжасас видлалам тiян-
лыс вопрос.

I збылыс, кымынкö лун мыстi, маj 25-öд лунö, меным
звөнитiсны да жуöртiсны, мыj мiанöс корöны Кремлö со-
вешщание вылö.

Таjö совешщание вылас ме мунi Байдуковкöд; Бела-
ков сiжö каднас вöли лебалö. Ме помнитa, кушöм бура мi
лöсöдчим Байдуковкöд таjö совешщание кежас.

— Мiан доклад колö вöли лоны женидикөн да убе-
дiтелнöjөн,—сöветуйтчим мi.—Колö быд выступленiе ар-
тавын минутаыс минутаö.

Мі сещома термасім пріјом вылѡ, мыј весіг вунѡдім пропускјас бостны, дум выланым та јылыс уеі сѡмын Кремл ворота дорѡ воѡм бѡрын. Сувтѡдім машина да мѡвпалам. Мыј вѡчны, мунны-ѡ бѡр пропускјасла? Лок-тіс дежурнѡј, віѡдліс міјан вылѡ да нумјаліг тырјі шуіс:

Пропускјас оз ковны. Тіјанѡс віччысоны, јортјас.

Мі пукалам ыжыд пызан сажын. Ѳѡс сажын кылѡны кок шыјас да сорніјас. Залѡ пырісны Сталін, Молотов, Ворошілов, Кагановіч да Јежов јортјас. Мі чеччім да бы-дѡнкѡд кіасім. Сталін јорт встречајтѡ міјанѡс, кыі ассыс другјасѡс. Сіјѡ нумјалѡ. Мі пыр-жѡ чувствујтны пондім старшѡј јортјас пѡвсын аснымѡс. спокојнѡја.

Залын вѡліны уна лѡтчікјас. Кыв сетісны Лѡваневскіјлы. Сіјѡ вісталіс неважѡн Амерікаѡ ветлѡм јылыс впечатленіејас, вісталіс самолетјас нѡбѡм јылыс лыд-пасјас. Мі јона шензім Сталін јорт вылѡ, мыј сіјѡ авіа-ціоннѡј техникаыс зев уна тѡдѡ. Лѡваневскіј јорт аслас вісталігас пыр муніг моз казтыштіс ѡті детал јылыс.

— Сіјѡ дрѡсселнѡј заслонкајас?—друг јуаліс Сталін јорт.

Ассым выступленіеѡс ме заводіті „АНТ—25“ јылыс вісталѡмѡн, вісталі, мыј тајѡ самолетнас, мі думајтѡм серті, колѡ вѡчны лебѡм полус вомѡн Војвыв Амерікаѡ. Ме вайѡді, мыј ассыным воѡза лебѡмсѡ мі орѡдім сѡмын метеорологіческѡј условіејас вѡсна, кор бакјасын вѡлі-на зѡн тонна бензін.

Уна беспокојство ме вѡчі Байдуковлы. Ме сещома ылалі ас сорніѡн, мыј муртса ег вістав шѡщ сы јылыс, мыј, Верхнеудінск весті лебзігѡн, мі неуна ег вежѡј ас-сыным курснымѡс да муртса ег лебѡј Војвыв полус во-мѡн Амерікаѡ. Байдуков пыр-жѡ фернітіс менѡ пінжакѡд, і ме орѡді ассым вісталѡмѡс, но Сталін нумјалѡмѡн шуіс:

— Вістав воѡ, Чкалов јорт.

Мѡдыс нещыштіс менѡ пінжакѡд Байдуков, кор ме казтышті „контробанднѡј“ уж јылыс. делѡыс сыын, мыј ме чікѡз вунѡді Байдуковкѡд воѡын сорнітчѡмсѡ, і ме ачым ег тѡдлы, кыѡ віставсіс менам сы јылыс, мыј став лѡсѡдчана ужјасыс міјан вѡчѡма-нін.

Советскѣй Союзсагерѣе Чкалов, Бајдуков да Белакос.

Байдуков весіг вежсіс чужом вылас, но бара кывсіс Сталін јортлөн гөлөс:

— Воғо вистав, Чкалов јорт.

Кор ме помалі, Сталін јортлөн да став мукөд чукөрт-чысјаслөн вомдорјасаныс вөлі нумдөм. „Егө-нө термасө мі лөгөдчөмнас?—полөмөн мөвпышти ачым.—Өд праві-тельствоыдлөн шуөмыс ез-на вөв“. Візөдлі Байдуков вы-лө: сы сінјасын вөлі сещөм-жө тревога.

— Сіз, кызі мунө тајөјаслөн делөыс машинанас—јуа-ліс Сталін јорт М. Кагановічлыс,

— Нәјө важөн гөтовөс, Сталін јорт. Ті-өд кывлінныд.

— да, кывлі,—серөктіс Сталін јорт.—да, ме та јылыс вочын-нін вөлі төда.

Сөлөм вылын лічмуні. Сіз-кө, Сталін јортыд төдө міјан став лөгөдчан ужјас јылыс. Важнөј государственнөј ужјас нуөдігөн, сіјө абу вунөдлөма і міјан јылыс. Но, а сіз-кө төдліс міјан лөгөдчөм јылыс, сіз-кө...

Сталін јорт пондіс подробнөја міјанлыс јуасны став лөгөдчана ужјас нуөдөм јылыс, мі чувствујтім, мыј сіјө зев бура гөгөрвоө міјанөс кывжынсаң-на да тырвыјө оріентірујтчө став ужас.

— Сіз-кө ті, Чкалов јорт, шуанныд, мыј „АНТ—25“ бөрјөмыд правілнөј?—јуаліс сіјө менсым.

Сесса, неуна чөв олыштөм бөрын, содтіс:

— Кыз не кыз, а век-жө өті мотор... Тајөс оз ков вунөдны.

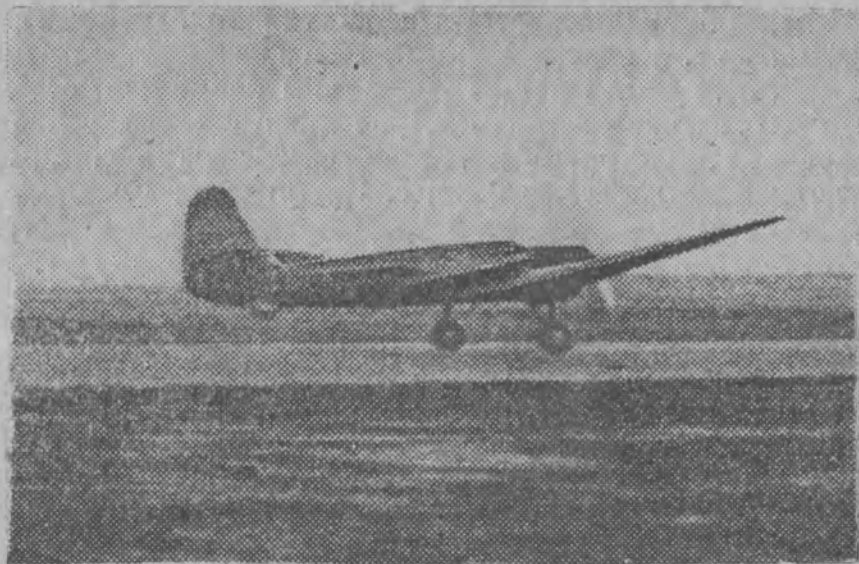
Став совещаніје мунөм сертіыс ме збодермі да шуі:

— Сталін јорт, моторыд—зев бур. Тајөс докажітөма-нін, і некущөм помка абу беспокоітчыны. А сыыс өт-дор,—шуткаө ме бергөді,—өтік моторнад ріскыд со прө-чент, а нөлыдлөн—нөлсө.

Залын кыліс серам. Сталін јорт аззіс залө пырыс Алкеніс јортөс да гажа пырыс шуіс сылы:

— Өд вот, мыј накөд вөчан. Көсјөны Војвыв полус вомөн Амерікаө лебзыны. Кущөм тенад мненіје?

— Менам јуөрјас серті, Чкалов, Байдуков да Белаков јортјас дасөс-нін лебзіг кежлө. Ме ногөн, позө разре-шітны лебны,—шуіс Алкеніс јорт.

„АНТ—25“ Шцелковскöй аеродром вылыс лебзигөн.

Лоі медса решајушщöј кад. Нöшта кымынкö жузсöм-
яс бöрын, Сталин јорт неуна думајтыштис, а сесса шуис:
— Ме—за.

Сиз-кö, лебам! Москва—Вojвыв полус—Америка.

— Лебзöмын назначитöм командирöс, Чкалов јортöс,
обжажитны, лоö-кö золанік опасност, воzö лебзöмсö ду-
гöдны Канадаын.

Тажö шуöмсö Сталин јорт висталис мöдпöв.

— дугöдны лебзöмсö, лоö-кö кушöмкö угрожајтан
опасност.

Ме ег тöд, кушöм кывјасөн аттöавны Сталин јортöс
мијан дінö тажö ыжыд дöверіје вöчöмыс. Расејтана
вождлыс крепыда кісö кутлöмөн, ме шуі:

— Аттö, Сталин јорт, дöверіјесыд. Мі сіјöс тенсыд
дöверіјетö оправдајтам.

Тажö строкајассö помалі гöрд бордја красавец „АНТ—25“
старт возвылын. Кымынкö час мысті мі кыпöдчам сынö-

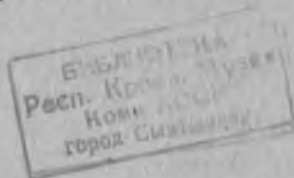
дö да, рöднöј Москвакöд прöщажтчöмөн, вескöдчам
Вojвывлаң. Мi пуктам ассыным став кужöмнымöс да тö-
дöмнымöс, медым i тајö разын пöртны олöмö тајö сетöм
прiказсö, да оправдајтны дöверiје мiјан епохаса велiкöј
мортлыс, сiјö мортыслыс, кодi быдтiс да воспiтајтiс
сöветскöј лотчiкјаслыс кадрјас, Сталин јортлыс.

1937-öд вoса јун 20 лунö, 20 час да
20 минutyн, Москваö Америкасан воic
радиoграмма.

„ВАШИНГТОН, ЈУН 20-öд ЛУНÖ, ГРИНВИЧ-
СКОЈ КАД ГЕРТИ 16 ЧАС 30 МИНУТЫН, МОС-
КОВСКОЈ КАД ГЕРТИ 19 ЧАС 30 МИНУТЫН,
ЧКАЛОВ ВÖЧИС ПОСАДКА ПОРГЛАНД дОРÖ
(ВАШИНГТОН ШТАТÖ), БАРКАС АЕРОДРОМ
ВЫЛÖ“.

522

КОМИ ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЧӖТ ДА ШӖР АРЛЫДА ЧЕЛӖАФАСЛЫ БИБЛЮТЕКА

„КӢГА БӖРГА КӢГА“

1. ПУШКИН—Зары чері жылыс мојдкыв.
2. ПУШКИН—Пон да сылӗн Казак Балда жылыс мојдкыв.
3. ПУШКИН—Цар Салтан жылыс мојдкыв.
4. ПУШКИН—Кулӗм царевна да Огӗм багатыр жылыс мојдкыв.
5. ЖУКОВСКИЙ—Сапӗга кань.
6. КРЫЛОВ—Баснајас.
7. ЁЕРМОНТОВ—Ашӗк-Керӗб.
8. ТОЛСТОЙ Л.—Акула.
9. ТОЛСТОЙ Л.—Булька.
10. ТОЛСТОЙ Л.—Фӗлінок.
11. ЁЕКРАСОВ—Генерал Топтыгӗн.
12. ЁЕКРАСОВ—Мазај дед да кӗчјас.
13. ТУРГЕНЕВ—Бежӗн луг.
14. ТУРГЕНЕВ—Бӗр’ук.
15. ТУРГЕНЕВ—Муму.
16. ТУРГЕНЕВ—Перешелка.
17. ЧЕХОВ—Вањка.
18. ЧЕХОВ—Вӗв фамиља.
19. ЧЕХОВ—Фетӗнкајас.
20. ЧЕХОВ—Јежыд кымӗс.
21. ЧЕХОВ—Пышјыс.
22. ГОР’КИЙ—Архӗп дед да Ёӗнка.
23. ГОР’КИЙ—Челӗафас.
24. КУПРИН—Јежыд пон.
25. КУПРИН—Гамбрӗнус.
26. ЁЕСКОВ—Часӗвӗј.
27. ГРИГОРОВИЧ—Гуттаперчевӗј фетӗнка.
28. ГАРШИН—Ёагуша-путешественница.
29. ГАРШИН—Сигнал.
30. КОРОЉЕНКО—Ѓӗбӗм фетӗнка.
31. МАМИН-ГИБИР’АК—Руд ылі.
32. МАМИН-ГИБИР’АК—Студӗнӗј ју дорса керка.
33. МАМИН-ОГИБИР’АК—Кыјсыс Јемӗл.
34. БЕНКЕВИЧ—Музыкант Јанко.
35. КИПЛӢНГ—Слӗн пӗ.
36. ЛОНДОН—Кӗш жылыс сказанӗје.
37. ЛОНДОН—Кӗјӗн.
38. БЕТОН-ТОМПСОН—Орӗм пел.
39. БЕТОН-ТОМПСОН—Чӗнк.
40. БЕТОН-ТОМПСОН—Ручлӗн семја.
41. АНДЕРГЕН—Фујмовочка.
42. АНДЕРГЕН—Озыс салдат.
43. АНДЕРГЕН—Фӗкӗј јуојас.
44. АНДЕРГЕН—Тывкӗрт.
45. АНДЕРГЕН—Шуда колошјас.
46. АНДЕРГЕН—Принцесса да Порӗвӗзис.
47. РОБЕРТС—Зӗнӗи да Кӗд.

КОМІ ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЧӖТ ДА ШӖР АРЛЫДА ЧЕЛӖКЧАСЛЫ БИБЛИОТЕКА

„КӖҖГА БӖРГА КӖҖГА“

48. РОБЕРТС—Нывка да ош пӗ.
49. РОБЕРТС—КаҖ Робинзон.
50. Гиндбад—мореплаватель (моҖккыв)
51. Комӗ моҖккывҖас.
52. ЁнецкӖҖ моҖккывҖас.
53. ГРИММ—Бременса музыкантҖас.
54. ГРИММ—ХрабрӖҖ портнӖҖ.
55. ГРИММ—МоҖккывҖас.
56. УҖда—Ёелло да Патраш.
57. УҖда—Стен.
58. ГАУФ—Карлӗк Ныр.
59. ГАУФ—Калӗф Аист.
60. ГАУФ—ИчӖт Мук.
61. АФАНАҖЕВ—Љагуша-Царевна.
62. АФАНАҖЕВ—КыҖӗ мужӗк баринӖс велӖдӗс.
63. АФАНАҖЕВ—ЉӖз пышкыс бостӖм роч моҖккывҖас.
64. МуҖер Алдар-Кос (КазахскӖҖ моҖккыв)
65. Охӗк (АрмҖанскӖҖ моҖккыв)
66. АлаҖдӗн да волшебнӖҖ лампа (АрабскӖҖ моҖккыв)
67. Алӗ-Баба да неладын рӖз боҖнӗк (АрабскӖҖ моҖккыв)
68. ХАРРИС—Кролӗк-Вок.
69. РОЛЛАН—Жан Крӗстоф.
70. ТОЛСТОЈ А Желтухӗн.
71. МАҖАКОВСКИЈ—МыҖӗн кӖсҖа лонь.
72. БАҖРИЦКИЈ—ЊыҖлӗн кок туҖ.
73. БАҖРИЦКИЈ—Мордвинлӗн Җвезда.
74. ОстровскиҖ Њ.—Гудок.
75. УЉАНОВА М.—ЉеҖӗн Җылыс вӗтҖас.
76. ФАҖЕЈЕВ—Метелӗца.
77. БЕДНЫЈ Җ.—БаснаҖас.
78. КАТАЈЕВ—УҖӖм.
79. ПАУСТОВСКИЈ—КӖчлӗн лапҖас.
80. ПРИШВИН—Җарӗк
81. БИАНКИ—МедбӖрҖа лыҖӖм
82. БИАНКИ—ВӖрын воҖуҖтӖм.
83. НОВИКОВ-ПРИБОЈ—ЗыбунҖас пӖвсын.
84. ЖИТКОВ—МангуҖта.
85. ЖИТКОВ—ОбеҖҖана Җылыс.
86. КАҖГИЉ—ОсобӖҖ отрадса ош.
87. КАҖГИЉ—ВошӖм класс.
88. КАҖГИЉ—ТурецкӖҖ бутсы.
89. Гаждар—ВоҖеннӖҖ таҖна Җылыс.
90. ГАҖДАР—ЊольӖд блӗндаж.
91. ТИХОНОВ—ЧӖрт.
92. Михалков—ЈортҖас.
93. ФРАКРМАН—Ылыс граница дӗнын.